

Брюксел, 27 април 2018 г.
Rev1

ИЗВЕСТИЕ ДО ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

ОТТЕГЛЯНЕ НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО И ВЪТРЕШЕН ЕНЕРГИЕН ПАЗАР

На 29 март 2017 г. Обединеното кралство подаде уведомление за намерението си да се оттегли от Съюза в съответствие с член 50 от Договора за Европейския съюз. Това означава, че освен ако с ратифицирано споразумение за оттегляне¹ не бъде определена друга дата, цялото първично и вторично законодателство на Съюза ще престане да се прилага по отношение на Обединеното кралство, считано от 00:00 ч. централноевропейско време на 30 март 2019 г. („датата на оттегляне“)². Тогава Обединеното кралство ще стане „трета държава“³.

Подготовката за оттеглянето е въпрос, който засяга не само ЕС и националните органи, но и частноправните субекти.

С оглед на значителната несигурност, по-специално по отношение на съдържанието на евентуалното споразумение за оттегляне, на заинтересованите страни се напомнят правните последици, които трябва да се имат предвид, когато Обединеното кралство стане трета държава.

При спазване на всички преходни разпоредби, които могат да се съдържат в евентуално споразумение за оттегляне, считано от датата на оттегляне, правилата на ЕС в областта на регулирането на енергийния пазар⁴ повече няма да се прилагат за Обединеното кралство. По-специално това ще има следните последици:

¹ Понастоящем с Обединеното кралство се водят преговори за сключване на споразумение за оттегляне.

² Освен това в съответствие с член 50, параграф 3 от Договора за Европейския съюз Европейският съвет в съгласие с Обединеното кралство може да реши с единодушие, че Договорите ще престанат да се прилагат на по-късна дата.

³ Трета държава е държава, която не е членка на ЕС.

⁴ Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия, ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 55; Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ, ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 94; Регламент (ЕО) № 713/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия, ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 1; Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия, ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 15; Регламент (ЕС) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005, ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 36, Регламент

1. КОМПЕНСАЦИИ МЕЖДУ ОПЕРАТОРИ НА ПРЕНОСНИ СИСТЕМИ (ОПС)

Регламент (ЕС) № 714/2009⁵ определя принципите на компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи и на таксите за достъп до мрежите.

Въз основа на тези принципи Регламент (ЕС) № 838/2010 на Комисията⁶ предвижда ОПС от ЕС да получават компенсиране за поемането на трансгранични преноси на електроенергия през своите мрежи. Това компенсиране заменя определените такси за използване на междусистемни електропроводи.

По отношение на вноса и износа на електроенергия от/към трети държави Регламент (ЕС) № 838/2010⁷ предвижда такса за използване на електропреносната система за всеки планов внос и износ на електроенергия от/към всяка трета държава, която не е сключила споразумение, по силата на което да прилага нормативната уредба на Европейския съюз. Считано от датата на оттегляне, тази разпоредба ще се прилага по отношение на вноса на електроенергия от и износа на електроенергия към Обединеното кралство.

2. МЕЖДУСИСТЕМНИ ВРЪЗКИ

Законодателството на ЕС в областта на пазара на газ и електроенергия определя правила относно разпределението на преносната способност при междусистемни електропроводи и предвижда механизми за улесняване на прилагането на тези правила. По-специално:

- Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията⁸ създава единна платформа за предварително разпределяне на преносната способност на ОПС при междусистемни електропроводи. В Регламента се предвижда централно звено за контакт на участниците на пазара за резервиране на дългосрочна преносна способност в целия ЕС.

(ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия, ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 1.

⁵ Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия, ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 15; вж. по-специално член 13 и член 14.

⁶ Регламент (ЕС) № 838/2010 на Комисията от 23 септември 2010 г. за определяне на указания относно механизма за компенсиране между операторите на преносни мрежи и на общ регулаторен подход по отношение на таксите за пренос (ОВ L 250, 24.9.2010 г., стр. 5). вж. по-специално точки 2 и 3 на Приложение А.

⁷ Приложение А, точка 7 от Регламент (ЕС) № 838/2010.

⁸ Вж. членове 48—50 от Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията от 26 септември 2016 г. за установяване на насока относно предварителното разпределяне на преносна способност, ОВ L 259, 27.9.2016 г., стр. 42.

- Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията⁹ създава европейски платформи за балансиране за обмен на стандартни балансиращи продукти. Като централни звена за контакт те позволяват на ОПС от ЕС да се снабдяват с балансираща енергия в кратък срок от други държави.
- Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията¹⁰ въвежда единно свързване на пазарите на електроенергия в ЕС за ден напред и в рамките на деня. Той помага на участниците на пазара да организират големи сделки с електроенергия през границите на държавите — членки на ЕС, в кратки срокове преди доставката. Единното свързване на пазарите на електроенергия в ЕС за ден напред и в рамките на деня е основният инструмент за интегриране на вътрешния пазар на електроенергия в ЕС. Регламент (ЕС) 2015/1222 предвижда също общи изисквания за назначаване на номинирани оператори на пазара на електроенергия (НОПЕ) при свързването. Техните задачи включват получаване на заявки от участници на пазара, поемане на цялостна отговорност за съгласуване и разпределяне на заявките в съответствие с резултатите от единното свързване на пазарите за ден напред и в рамките на деня, оповестяване на цените, уреждане на отношенията и клиринг на договорите в резултат от търговията съгласно съответните разпоредби и споразумения с участниците. НОПЕ имат право да предлагат услуги в държави членки, различни от държавата, в която са назначени.

Считано от датата на оттегляне, операторите със седалище в Обединеното кралство ще престанат да участват в единната платформа за предварително разпределяне на преносната способност при междусистемни електропроводи, в европейските платформи за балансиране и в единното свързване на пазарите за ден напред и в рамките на деня. НОПЕ със седалище в Обединеното кралство ще станат оператори от трети държави и вече няма да имат право да предоставят услуги за свързване на пазарите в ЕС.

3. ТЪРГОВИЯ С ГАЗ И ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ

Регламент (ЕС) № 1227/2011¹¹ забранява пазарната злоупотреба на пазарите за търговия на едро с енергия и газ. С цел ефективно преследване на пазарните злоупотреби член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 поставя изискването участниците на пазара със седалище в ЕС да се регистрират при своя национален регулаторен орган. Участниците на пазара от трети държави са длъжни да се регистрират при националния регулаторен орган на държавата членка, в която извършват дейност.

⁹ Вж. членове 19—21 от Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията от 23 ноември 2017 г. за установяване на насоки за електроенергийното балансиране, ОВ L 312, 28.11.2017 г., стр. 6.

¹⁰ Вж. глави 5 и 6 на дял II от Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването, ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24.

¹¹ Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия, ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 1 (Регламент относно интегритета и прозрачността на енергийния пазар).

Считано от датата на оттегляне, участниците на пазара със седалище в Обединеното кралство ще станат участници от трети държави. Вследствие на това, съгласно член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 участници със седалище в Обединеното кралство, които желаят да продължат да търгуват с енергийни продукти на едро в ЕС, ще трябва от датата на оттегляне да се регистрират при националния регулаторен орган на държавата членка, в която извършват дейност. Съгласно член 9, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 формулярът за регистрация трябва да бъде подаден преди извършването на сделка, която трябва да бъде докладвана.

Националният регулаторен орган, който регистрира участници на пазара от Обединеното кралство, трябва да гарантира, че е възможно ефективното прилагане на разпоредбите относно прилагането на мерки съгласно членове 13—18 от Регламент (ЕС) № 1227/2011.

4. ИНВЕСТИЦИИ В ОПЕРАТОРИ НА ПРЕНОСНИ СИСТЕМИ

Директива 2009/72/ЕО¹² и Директива 2009/73/ЕО¹³ уреждат сертифицирането на ОПС. Съгласно член 11 от Директива 2009/72/ЕО и Директива 2009/73/ЕО по отношение на сертифицирането на ОПС, който е контролиран от лице или лица от трета държава, се прилагат специфични правила. По-конкретно, директивите изискват от държавите членки и от Комисията да оценят дали сертифицирането на съответния оператор на преносна система, контролиран от лице или лица от трета държава или трети държави, би представлявало риск за сигурността на доставките на енергия за държавата членка и за ЕС.

ОПС, които към датата на оттегляне са контролирани от инвеститори от Обединеното кралство, са ОПС, контролирани от лица от трета държава. За да могат да продължат да осъществяват дейност в ЕС, тези ОПС трябва да бъдат сертифицирани в съответствие с член 11 от Директива 2009/72/ЕО и Директива 2009/73/ЕО. Държавите членки могат да откажат сертифициране тогава, когато сертифицирането представлява риск за сигурността на доставките за държавата членка.

5. УСЛОВИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ И ПОЛЗВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ПРОУЧВАНЕ, ИЗСЛЕДВАНЕ И ПРОИЗВОДСТВО НА ВЪГЛЕВОДОРОДИ

Директива 94/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁴ определя правила за даване на разрешения за проучване, изследване и производство на въглеводороди. Тя предвижда, *наред с другото*, че процедурите са открити за

¹² Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия, ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 55.

¹³ Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ, ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 94.

¹⁴ Директива 94/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно условията за предоставяне и ползване на разрешения за проучване, изследване и производство на въглеводороди, ОВ L 164, 30.6.1994 г., стр. 3.

всички субекти и че разрешенията се предоставят въз основа на обективни, публикувани критерии. Съгласно член 2, параграф 2, втора алинея от Директива 94/22/ЕО на основание на националната сигурност държавите членки могат да откажат да разрешат достъп до и упражняване на тези дейности на всеки субект, който се контролира ефективно от трети страни или от граждани на трети страни.

Считано от датата на оттегляне, член 2, параграф 2, втора алинея от Директива 94/22/ЕО се прилага, когато разрешения се дават или искат от субект, който се контролира ефективно от Обединеното кралство или от граждани на Обединеното кралство.

На уебсайта на Комисията, посветен на енергийната политика (<https://ec.europa.eu/energy/en/home>), е предоставена обща информация. При необходимост тези страници ще бъдат актуализирани с допълнителна информация.

Европейска комисия
Генерална дирекция „Енергетика“